

Volt egyszer egy Homérosz Kórus

Fél évtizedig (1965–1970-ig) voltam Szombathelyen a Vakok Intézetének tanára. Itt találkoztam először a Homérosz Kórusal, amikor Szemerédi István szervezésében ott szerepeltek a gyönyörű Művelődési és Sportházban, amikor a város nemzetközi kórustalálkozót rendezett a munkáskórusok 25 éves jubileumára. Részt vehettem nagyszerű fellépésükön, vezettem városnézésüket, kirándulásukat, személyes barátságokat köthettem velük.

Kedves ismerőseimre, barátaimra találhattam, amikor családommal a fővárosba költöztem és egyszerre (1974) a Vakok és Gyengénlátók Szövetsége székházában (Hermina út 47.) fogadtam el a kulturális főelőadói munkakört, ahol egy évtizedig életem egyik legszebb időszakát töltöttem (és azóta sem szakadtam el a vakügytől: éppen a sok, máig is tartó személyes jóbarátságok és írásaim révén szeretetem már örökké megmarad).

E sorok olvasói elhíhetik, hogy a Homérosz Kórusról könyvet lehetne írnom, egy cikk keretei csak felvillanásokat tesznek lehetővé.

Irodalomtörténészként már harminchat évesen, 1967-ben kaptam bölcsészettudományi doktori címet és publikációim, cikkeim rendszeresen jelentek meg hazai és külföldi magyar nyelvű lapokban és folyóiratokban. A Szövetségben olyan irodalmi közegbe is kerültem, hogy barátjává fogadott Molnár Gábor (1908–1980) író, aki 1932-ben robbanás következtében veszítette el látását. Leírásai révén megelevenedik olvasói előtt a braziliai vadon, és sorra láttak napvilágot regényei, útleírásai, vadászélményei, 1948-ban szerkesztésében jelent meg a Magyar–portugál szótár is.

A vakok között élve szülővárosom, Szombathely jeles költő-író-irodalomszervező Bárdosi Németh Jánossal (1902–1981) együtt fedeztük fel, jelentettük meg irodalmi lapokban is Varga Katalin akkor még középiskoláit végző fiatal vak költőné írásait. Versírói tevékenysége kibontakozását korai halála akadályozta meg.

Működésem során több tucat nem látó társam portréját írtam meg a Vakok Világa Életemről-munkámról sorozatban, szíves örömmel.

Magyar-ének-zene szakos tanárként a vakok közötti kulturális tevékenységet – természetes módon – kiterjesztettem a nem látó emberek kulturális életének legrégebb hagyományokkal rendelkező bázisa, a zenei tevékenység felé. A társadalom éppen a vakok muzikáltságát, zene iránti érdeklődését, művészi eredményeit ismeri a legjobban és értékeli a legmagasabban. A zenei tevékenység széles körű elismerése olyan nagy egyéniségeknek is köszönhető, mint a múlt század első évtizedeiben működött Horváth Attila vak zeneszerző vagy Ungár Imre (1909–1972) zongoraművész; látását három éves korában elveszítő Kosuth- és Liszt-díjas, érdemes művész, a Zeneművészeti Főiskola tanár, a nemzetközi díjak nyertese (pl. az 1932-es varsói Chopin-verseny első díjasa). Hangversenykörútjaival Európaszerte hírnevet szerzett. Bach, Beethoven és modern szerzők műveinek előadója. Nyomdoakaiba lépett a neves, vak alkotó Németh Tamás tanár, napjaink jeles kortárs zongoraművésze: sok hazai és külföldi hangverseny előadója.

A vakok zenei életének országosan és külföldön ismert rangos együttese volt a Homérosz Kórus és szólistái. (Homérosz, Kr. e. 8. sz.-i görög költő, egy vak rapszodosz,

vándorénekes, aki lantkísérettel adott elő fejedelmi udvarokban: az Iliász és Odüsszeia szerzője.

A Homérosz Kórus létrejötte egybeesik a hazai kóruskultúra művészi megújulásának kezdetével. Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus-ának bemutatója: 1923. A döbbenetes erejű kompozíciót Pest és Buda egyesítése fél évszázados jubileumára készült. Méltán tekintjük egész zenei fejlődésünk új állomásának. Kodály összefoglaló, kultúrákat magába ölelő költészete szinte a csodával határos, egyedülálló jelenség volt az akkori színhullott, útját vesztett Európában.

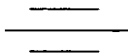
Elismerést érdemlő kezdeményezés volt ebben az évben (1923) a vakok hazai zenei életének fellendülése. A Homérosz Kórus alapítása Schnitzl Gusztáv (1885–1977) karnagy nevéhez fűződik. Pályafutását Szegeden kezdte, majd Budapesten a Vakok Országos Intézetében, 1923-ban nevezték ki zenetanárnak. Az énekkar a század második évtizedétől már működő női karból 1928-ban alakult át vegyeskarrá. Huszka Jenő zeneszerző Schnitzl Gusztávot bízta meg a VGYOE énekkarának vezetésével, aki itt szervezte meg a kórust (1928), amely ekkor vette fel a Homérosz nevet. A karnagy vezetésével a vak énekesek már a harmincas évek elején országos hírnévre tettek szert. A Budapesten működő kórust az alapító karnagy dirigálta 1944-ig. Fővárosi és vidéki szereplések, rádiófellépések, országos kórustalálkozókon, versenyeken való nagysikerű részvételek, számtalan elismerő oklevél – közöttük az akkori időben elérhető legmagasabb kitüntetések és hanglemezek reprezentálták az együttes sikersorozatának főbb állomásait. A második világháború utolsó éveiben a kórus (amely mindig a manufaktúrás, műhelyekben foglalkoztatott vak dolgozókból szerveződött) elhallgatott. Pedig addig már több Kodály ösbemutatót is tartottak. Bemutatták a Mátrai képeket is.

A háború után újult erővel indult meg a munka. Az azóta eltelt évtizedekben – ha voltak is a kórus fejlődésében időleges megtorpanások – valójában folytatódott az énekkar sikeres működése. Ezt az időszakot jelentős karnagy egyéniségek fémjelzik: Berindán László, Somorjai Ferenc, Késmárki György és Varró Attila zenetanárok, valamint Peskó György orgonaművész. Az évenkénti zeneakadémiai – vak szólistákkal együtt rendezett – koncertek, 1964-ben és 1981-ben készült hanglemezek és sikeres rádiószerelések sora jelzi a Homérosz Kórus művészi útját. Az énekkar hírnevét öregbítette a székesfehérvári dalostalálkozón nyert arany koszorú, és a kórus 40 éves fennállásának alkalmából 1968-ban kapott Kiváló Együttes kitüntetés. Az 1980-as zeneakadémiai kórusfesztiválon pedig átnyújtották az amatorkórus-mozgalom legmagasabb kitüntetését, amikor a Homérosz Kórus a közönség és a zsűri teljes elismerését váltotta ki. A közreműködő Németh Tamás fiatal zongoraművész előadóművészete is fokozta az egyöntetű tetszésnyilvánítást. A vak dalosok külföldi sikersorozata a szomszédos országokban is folytatódott. Ezek a vendégfellépések alkalmat adtak arra, hogy az együttest határainkon túl is megismerjék a zenekedvelők.

Előfordult, hogy a zeneakadémiai hangversenyek műsorait konferálhattam. A magyarországi és külföldi szereplések megszervezését, bonyolítását nagy szeretettel végeztem. A szlovákiai hangverseny mellett igen emlékezetes a nagysikerű erdélyi szereplés Aradon, ahova is két autóbusszal utaztunk, és az énekesekkel együtt sok hozzátartozó mehetett el oda, és részese lehetett egy emlékezetes fellépésnek.

A Homérosz Kórus 1978-ban ünnepelte fennállásának félszázados évfordulóját. A Zeneakadémián megtartott ünnepi hangverseny erre emlékeztette a magyar zenei közvéleményt is.

Könyvet tartok a kezemben. Lapozgatom. Benne Szabó Éva cikkében: Művészetterápiák a szociális munka lehetséges kapcsolatairól ír. Idézem: „A Homérosz Kórus 1928-ban 60-80 tagot számlált...” „65 évi működés után, 1993-ban a kórus feloszlott.” Fotóalbumot veszek elő. A Homérosz Kórusról készült korabeli fényképekre esik tekintetem. Szép emlékek elevenednek fel bennem. Felsőhajtok: VOLT EGYSZER EGY HOMÉROSZ KÓRUS!...

SZERZŐINK, MUNKATÁRSAINK FIGYELMÉBE!

Tisztelettel kérjük szerzőinket, hogy kéziratukat a szerkesztőség címére küldjék: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. A borítékra feltétlenül írják rá, hogy *kézirat*. Csak „gépelt”, 8–10 lapnál nem nagyobb terjedelmű kéziratokat fogadunk el. A kéziratot jól áttekinthető kettes sortávolsággal, normál géppapíron, a „gépelési hibák” gondos javításával, a felhasznált szakirodalom pontos feltüntetésével (szerző, cím, hely, kiadó, lapszám) kérjük. A közérthetőség megkívánja azt is, hogy az elkerülhetetlen idegen szakkifejezések magyar megfelelőzéséről, értelmezéséről se feledkezzünk meg. Kérésünk az is, hogy a szövegbe iktatott rajzos, ábrás, illusztrációs megoldásoktól lehetőleg tekintsünk el.

Azoktól a szerzőktől, akik megfelelő feltételekkel rendelkeznek, számítógéppel írt kéziratot kérünk lemezen és nyomtatva is.

Nagyon fontos, hogy külön lapra írják föl *beosztásukat, munkahelyük, iskolájuk pontos nevét, helyét, valamint irányítószámot lakcímüket*.

Felhívjuk továbbá szerzőink figyelmét, hogy másodközlésre nem vállalkozunk, Szerkesztőségünknel is érvényes az az általános gyakorlat, hogy kéziratot nem örzünk meg és nem is küldünk vissza.